

Τα δικαιώματά σας κοινωνικής ασφάλισης

στη Βουλγαρία

Κοινωνική Ευρώπη

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οι πληροφορίες που παρέχονται από τον παρόντα οδηγό έχουν συνταχθεί και επικαιροποιηθεί σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς αντιπροσώπους του συστήματος αμοιβαίας πληροφόρησης για την κοινωνική προστασία (MISSOC). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο MISSOC παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=815>

Ο παρών οδηγός παρέχει μια γενική περιγραφή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στις αντίστοιχες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω άλλων δημοσιεύσεων του δικτύου MISSOC, οι οποίες διατίθενται μέσω του παραπάνω συνδέσμου. Μπορείτε επίσης να επικοινωνείτε με τις αρμόδιες αρχές και τα ιδρύματα που παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος οδηγού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της δεν φέρουν καμία ευθύνη κατ' οιονδήποτε τρόπο για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα δημοσίευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση	6
Εισαγωγή	6
Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας	6
Χρηματοδότηση.....	7
Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	9
Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη	10
Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;	10
Τι καλύπτεται;	11
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;	13
Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	13
Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα	15
Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;	15
Τι καλύπτεται;	15
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;	15
Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	16
Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας	17
Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;	17
Τι καλύπτεται;	17
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές μητρότητας και πατρότητας;.....	18
Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	18
Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας	19
Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;	19
Τι καλύπτεται;	19
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;	20
Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	20
Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος	22
Πότε δικαιούστε συντάξεις γήρατος;.....	22
Τι καλύπτεται;	23
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;.....	23

Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	24
Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων	25
Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;	25
Τι καλύπτεται;	26
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;	26
Τα δικαιώματά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	26
Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες	27
Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	27
Τι καλύπτεται;	27
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	27
Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	28
Κεφάλαιο IX: Οικογενειακά επιδόματα	29
Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;	29
Τι καλύπτεται;	29
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;	30
Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	30
Κεφάλαιο X: Ανεργία	32
Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;	32
Τι καλύπτεται;	32
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;	32
Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	33
Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι	34
Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων;	34
Τι καλύπτεται;	34
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων;	34
Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	35
Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη	36
Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;	36
Τι καλύπτεται;	36
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;	37

Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	38
Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι.....	39
Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικού χαρακτήρα παροχές σε χρήμα.....	40

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση

Εισαγωγή

Ο τομέας της κοινωνικής προστασίας στη Βουλγαρία περιλαμβάνει τα κλασικά καθεστώτα ανταποδοτικών και μη ανταποδοτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και το σύστημα κοινωνικών υπηρεσιών. Αποτελείται από στοχευμένα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας και περίθαλψης, υπηρεσίες δημιουργίας θέσεων απασχόλησης για μειονεκτούσες ομάδες, οικογενειακά επιδόματα τέκνων, κ.λπ. Τα καθεστώτα μη ανταποδοτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και το καθεστώς κοινωνικής πρόνοιας χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Για τη θεμελίωση των δικαιωμάτων ασφάλισης, τα εν λόγω καθεστώτα εφαρμόζουν μια σειρά κριτηρίων, περιλαμβανομένων κριτηρίων εισοδήματος. Τα καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης χρηματοδοτούνται μέσω ειδικών κονδυλίων των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης.

Στο πλαίσιο της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης, η οποία τελεί υπό τη διαχείριση του Εθνικού ιδρύματος ασφάλισης, παρέχονται χρηματικές αποζημιώσεις, παροχές και συντάξεις λόγω:

- προσωρινής ανικανότητας προς εργασία
- μητρότητας
- προσωρινής μειωμένης ικανότητας προς εργασία (τοποθέτηση σε άλλη θέση)
- ανεργίας·
- αναπηρίας·
- γήρατος·
- θανάτου.

Η υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση και η υγειονομική περίθαλψη που χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό παρέχουν μια βασική δέσμη δραστηριοτήτων υγειονομικής φύσεως οι οποίες χρηματοδοτούνται είτε από τον προϋπολογισμό του Εθνικού ταμείου ασφάλισης υγείας είτε από τον κρατικό προϋπολογισμό, ανάλογα με το καθεστώς.

Η κοινωνική πρόνοια, όπως ορίζεται στην εθνική νομοθεσία, καλύπτει παροχές σε χρήμα ή σε είδος, οι οποίες συμπληρώνουν ή υποκαθιστούν εισοδήματα για την κάλυψη των βασικών αναγκών διαβίωσης ή καλύπτουν περιστασιακές ανάγκες των στηριζόμενων προσώπων ή οικογενειών.

Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας

Το βουλγαρικό μοντέλο υγείας περιλαμβάνει καθεστώτα χρηματοδοτούμενα τόσο από τις ασφαλιστικές εισφορές όσο και από τη φορολογία.

Τα δημόσια καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης παρέχουν παροχές σε χρήμα και συντάξεις σε περίπτωση: ασθένειας, αναπηρίας, μητρότητας, επαγγελματικής ασθένειας και ατυχήματος στην εργασία, γήρατος και θανάτου. Πέραν των καθεστώτων κοινωνικής ασφάλισης, το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας προβλέπει προστασία από τον κίνδυνο της φτώχειας, η οποία καλύπτει και τα οικογενειακά επιδόματα δυνάμει της βουλγαρικής νομοθεσίας.

Το συνταξιοδοτικό μοντέλο της Βουλγαρίας απαρτίζεται από τρεις πυλώνες. Από το 2000 έχει τεθεί σε ισχύ, πέραν του διανεμητικού συστήματος, ένα υποχρεωτικό επικουρικό καθεστώς σύνταξης γήρατος το οποίο συνιστά τον δεύτερο πυλώνα. Καλύπτει όλους τους υπαγόμενους στην υποχρεωτική δημόσια ασφάλιση οι οποίοι γεννήθηκαν μετά την 31η Δεκεμβρίου 1959 (γενικό σύστημα) και όσους εργάζονται υπό επικίνδυνες συνθήκες εργασίας (επαγγελματικά συνταξιοδοτικά ταμεία). Στον τρίτο πυλώνα υπάγεται η προαιρετική συνταξιοδοτική ασφάλιση, περιλαμβανομένων των επαγγελματικών καθεστώτων που διέπονται από την οδηγία ΙΕΣΠ. Τα καθεστώτα του δεύτερου και του τρίτου πυλώνα τελούν υπό τη διαχείριση ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών υπό την εποπτεία της Επιτροπής Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (Комисия за финансов надзор).

Οι οργανισμοί και οι δραστηριότητες κοινωνικής ασφάλισης υπόκεινται σε θεσμική ρύθμιση και τελούν υπό την εποπτεία του δικαστικού σώματος. Τα αρμόδια ρυθμιστικά όργανα είναι το Κοινοβούλιο και το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεργασία με οργανώσεις εκπροσώπων εργαζομένων και εργοδοτών και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, π.χ. οργανώσεις προστασίας ασθενών.

Ο υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής επεξεργάζεται και θεσπίζει την πολιτική στον τομέα της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης, των υποχρεωτικών και επικουρικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων και της κοινωνικής πρόνοιας.

Ο υπουργός Υγείας επεξεργάζεται και θεσπίζει την πολιτική στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, όσον αφορά τα συστήματα που χρηματοδοτούνται τόσο από τις ασφαλιστικές όσο και από τις φορολογικές εισφορές. ?

Η Εθνική Υπηρεσία Εσόδων (Национална агенция по приходите), η οποία συστάθηκε το 2005, είναι αρμόδια για την επιβολή, τον έλεγχο και την είσπραξη των φορολογικών εισφορών και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Το Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης (Национален осигурителен институт), το οποίο συστάθηκε το 1995, είναι αρμόδιο για την υπαγωγή στα δημόσια καθεστώτα ασφάλισης και τη χορήγηση παροχών σε χρήμα.

Το Εθνικό Ταμείο Ασφάλισης Υγείας (Национална здравноосигурителна каса) λειτουργεί από το 1999 και άρχισε να συνάπτει συμβάσεις υπηρεσιών υγείας με παρόχους από την 1η Ιουλίου 2000.

Ο Οργανισμός Απασχόλησης (Агенцията по заетостта), ο οποίος συστάθηκε το 1990, εφαρμόζει προορατικά μέτρα για την απασχόληση αιτούντων εργασία ανεξαρτήτως της ασφάλισής τους.

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Πρόνοιας (Агенцията за социално подпомагане) διαχειρίζεται δραστηριότητες σχετικές με την παροχή επαρκών πόρων, κοινωνικής περίθαλψης και οικογενειακών επιδομάτων.

Το 2005 συστάθηκε ο Οργανισμός για Άτομα με Αναπηρία (Агенция за хората с увреждания), ο οποίος υλοποιεί διάφορες δραστηριότητες στον τομέα της ένταξης ατόμων με αναπηρία.

Χρηματοδότηση

Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης χρηματοδοτείται από τις εθνικές ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλονται από τους εργοδότες, τους εργαζομένους, τους αυτοαπασχολούμενους και, εν μέρει, από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας χρηματοδοτείται αποκλειστικά από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Συνεισφορές

Οι ασφαλιστικές εισφορές αντιστοιχούν σε ένα ποσοστό των ασφαλιστέων αποδοχών και επιμερίζονται μεταξύ του εργοδότη και του ασφαλιζόμενου σε αναλογία 60:40 για το 2010 (μόνο για τα ταμεία «Γενικής ασφάλισης ασθένειας και μητρότητας» και «Ανεργίας»). Η συνολική εισφορά συνταξιοδοτικής ασφάλισης για την τρίτη κατηγορία εργαζομένων ανέρχεται σε 17,8% (9,9% για τον εργοδότη και 8,0% για τον ασφαλιζόμενο). Εάν ο ασφαλιζόμενος έχει γεννηθεί μετά τις 31.12.1959, η εισφορά συνταξιοδοτικής ασφάλισης ανέρχεται σε 12,8% (7,1% για τον εργοδότη και 5,7% για τον ασφαλιζόμενο). Από την 01.01.2009, γίνονται μεταφορές πιστώσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό στο Ταμείο συντάξεων, οι οποίες ανέρχονται στο 12% του αθροίσματος όλων των ασφαλιστέων αποδοχών όλων των ασφαλισμένων για το ημερολογιακό έτος.

Οι εισφορές των δημοσίων υπαλλήλων, των δικαστών, των εισαγγελέων, των ανακριτών, των δικαστικών επιμελητών, των δικαστικών υπαλλήλων και των στρατιωτικών καλύπτονται από τον κρατικό υπολογισμό.

Οι αυτοαπασχολούμενοι καταβάλλουν οι ίδιοι το ακέραιο το ποσό της εισφοράς τους.

Οι εισφορές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες ποικίλλουν, ανάλογα με τις συνθήκες εργασίας, από 0,4 έως 1,1% και βαρύνουν αποκλειστικά τον εργοδότη/ασφαλισμένο.

Η εισφορά στο Ταμείο εγγυημένων απαιτήσεων εργαζομένων βαρύνει αποκλειστικά τον εργοδότη (0,1% το 2010). Το 2011 οι ανταποδοτικές εισφορές στο ταμείο ανεστάλησαν προσωρινά.

Οι εργαζόμενοι της πρώτης και της δεύτερης κατηγορίας ασφαλιζονται υποχρεωτικά στο επαγγελματικό συνταξιοδοτικό ταμείο για επικουρική υποχρεωτική συνταξιοδοτική ασφάλιση. Το ποσό της εισφοράς για την πρώτη κατηγορία εργαζομένων είναι 12% και για τη δεύτερη 7%. Οι εισφορές καλύπτονται πλήρως από τον εργοδότη. Ο εργοδότης οφείλει να καταβάλλει ο ίδιος επιπλέον εισφορές σε ποσοστό 3% στο Ταμείο συντάξεων. Ένα επιπλέον 4,3% καταβάλλεται από τον εργοδότη για λογαριασμό των εκπαιδευτικών στο Ταμείο συνταξιοδότησης εκπαιδευτικών. Για όσους γεννήθηκαν μετά την 01.01.1960, η εισφορά στο Ταμείο συντάξεων είναι μειωμένη. Η διάφορα του 5% πιστώνεται στον λογαριασμό των ασφαλισμένων, σε γενικό ταμείο συντάξεως, ως επικουρική υποχρεωτική συνταξιοδοτική ασφάλιση.

Το μέγιστο μηνιαίο ποσό των ασφαλιστέων αποδοχών ανέρχεται σε 2.000 BGN (1.023 ευρώ). Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης παρακρατούνται επί των καταβεβλημένων, περιλαμβανομένων των δεδουλευμένων και μη εισπραχθέντων, μηνιαίων μισθών. Οι εισφορές δεν μπορούν να υπολείπονται των ελάχιστων ασφαλιστέων αποδοχών, όπως αυτές καθορίζονται ανάλογα με τη βασική οικονομική δραστηριότητα και την επαγγελματική κατηγορία.

Για όσους δεν έχουν οριστεί ελάχιστες ασφαλιστέες αποδοχές, οι εισφορές παρακρατούνται από τον εθνικό ελάχιστο μηνιαίο μισθό.

Οι ελάχιστες ασφαλιστέες αποδοχές για τους αυτοαπασχολούμενους κυμαίνονται από 420 BGN (215 ευρώ) έως 500 BGN (256 ευρώ), ανάλογα με το ετήσιο φορολογητέο εισόδημά τους για το 2009. Για όσους δεν επιδόθηκαν σε προσοδοφόρες δραστηριότητες το 2009 και για τους αυτοαπασχολούμενους που ξεκίνησαν την οικονομική τους δραστηριότητα μετά την 31.12.2009, το ελάχιστο ποσό ασφαλιστέων αποδοχών ανέρχεται σε 420 BGN (215 ευρώ).

Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης διαφέρουν από χώρα σε χώρα, γι' αυτό και οι σχετικές διατάξεις της ΕΕ αποσκοπούν στον καλύτερο συντονισμό τους. Είναι σημαντικό να υπάρχουν κοινοί κανόνες που διασφαλίζουν την πρόσβαση στις κοινωνικές παροχές ώστε να μη ζημιώνονται οι ευρωπαίοι εργαζόμενοι και άλλοι ασφαλισμένοι όταν ασκούν το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ. Οι κανόνες αυτοί βασίζονται σε τέσσερις αρχές.

- Όταν μετακινείστε εντός της Ευρώπης, είστε πάντα ασφαλισμένος με βάση τη νομοθεσία ενός και μόνο κράτους μέλους: κατά κανόνα, εάν είστε εργαζόμενος, η χώρα αυτή θα είναι η χώρα στην οποία εργάζεστε, εάν δεν εργάζεστε, θα είναι η χώρα στην οποία διαμένετε.
- Η αρχή της ίσης μεταχείρισης διασφαλίζει ότι έχετε τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πολίτες της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένος.
- Όταν είναι απαραίτητο, περίοδοι ασφάλισης που κατοχυρώνονται σε άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση κάποιου επιδόματος.
- Οι παροχές σε χρήμα μπορούν να «εξάγονται», εάν ζείτε σε χώρα διαφορετική από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένος.

Μπορείτε να επικαλείστε τις διατάξεις της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης στα 27 κράτη μέλη, τη Νορβηγία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν (ΕΟΧ) και την Ελβετία (31 χώρες συνολικά).

Ορισμένες γενικές πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις της ΕΕ παρέχονται στο τέλος κάθε κεφαλαίου. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης για όσους μετακινούνται ή ταξιδεύουν στην ΕΕ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>

Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη

Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;

Στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων από τη φορολογία καθεστώτων υγειονομικής περίθαλψης

1. βούλγαροι πολίτες
2. αλλοδαποί που διαμένουν μόνιμα στη Βουλγαρία

Σημείωση: οι άλλοι πολίτες της ΕΕ δεν είναι αλλοδαποί κατά την έννοια της βουλγαρικής νομοθεσίας αλλά, βάσει της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πολίτες της Βουλγαρίας.

Στο πλαίσιο της υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας

Το καθεστώς υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας της Βουλγαρίας τελεί υπό τη διαχείριση του Εθνικού ταμείου ασφάλισης υγείας (NHIF). Το NHIF παρέχει μια δέσμη βασικών υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης βάσει ανταποδοτικών εισφορών υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας.

Στο καθεστώς υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας υπάγονται:

1. όλοι οι πολίτες της Βουλγαρίας που δεν είναι ταυτόχρονα πολίτες άλλης χώρας
2. οι πολίτες της Βουλγαρίας που είναι ταυτόχρονα πολίτες άλλης χώρας αλλά διαμένουν μόνιμα στο έδαφος της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας
3. αλλοδαποί ή ανιθαγενείς που διαθέτουν άδεια μόνιμης παραμονής στο έδαφος της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά από διεθνή συμφωνία της οποίας είναι μέρος η Δημοκρατία της Βουλγαρίας
4. πρόσωπα που τελούν υπό καθεστώς πρόσφυγα, ανθρωπιστικό καθεστώς ή πρόσωπα στα οποία έχει χορηγηθεί άσυλο
5. αλλοδαποί σπουδαστές και διδακτορικοί φοιτητές που έχουν γίνει δεκτοί σε πανεπιστήμια ή επιστημονικούς οργανισμούς της χώρας βάσει του διατάγματος του Υπουργικού Συμβουλίου αριθ. 103 του 1993 για την υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων μεταξύ των βούλγαρων πολιτών στο εξωτερικό και του διατάγματος του Υπουργικού Συμβουλίου αριθ. 228 του 1997 για την εισδοχή πολιτών της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας στα κρατικά πανεπιστήμια της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας
6. πρόσωπα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των περιπτώσεων 1 έως 5 και για τα οποία εφαρμόζεται η νομοθεσία της Βουλγαρίας σύμφωνα με τους κανόνες συντονισμού των καθεστώτων κοινωνικής ασφάλισης.

Όσοι υπάγονται σε καθεστώς ασφάλισης υγείας άλλου κράτους μέλους δεν υπάγονται υποχρεωτικά στο Εθνικό ταμείο ασφάλισης υγείας, σύμφωνα με τους κανόνες συντονισμού των καθεστώτων κοινωνικής ασφάλισης.

Τα δικαιώματα ασφάλισης υγείας των προσώπων που υποχρεούνται να καταβάλλουν ίδια δαπάνη εισφορές κοινωνικής ασφάλισης αναστέλλονται σε περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά παραλείψουν να καταβάλουν περισσότερες από 3 οφειλόμενες μηνιαίες εισφορές εντός διαστήματος 36 μηνών, μέχρι τον μήνα που προηγείται του μήνα κατά τον οποίο παρασχέθηκαν οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης. Τα εν λόγω πρόσωπα ανακτούν τα οικεία δικαιώματα ασφάλισης μόλις καταβάλουν τις ανεξόφλητες εισφορές των 36 προηγούμενων μηνών. Τα δικαιώματα ασφάλισης υγείας ισχύουν εκ νέου από την ημερομηνία καταβολής των οφειλόμενων εισφορών. Τα ποσά που καταβάλλονται για παρεχόμενες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης δεν επιστρέφονται. Στις περιπτώσεις όπου

η εισφορά καταβάλλεται υποχρεωτικά από τον εργοδότη ή άλλο πρόσωπο, τυχόν παράλειψη καταβολής της εισφοράς δεν στερεί από τον ασφαλισμένο το δικαίωμά του σε ασφάλιση υγείας.

Τι καλύπτεται;

Στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από τη φορολογία καθεστώτος υγειονομικής περίθαλψης

Στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από τη φορολογία καθεστώτος για βούλγαρους πολίτες και ορισμένες κατηγορίες αλλοδαπών με άδεια παραμονής μακράς διάρκειας παρέχονται οι ακόλουθες υπηρεσίες περίθαλψης:

- ιατρική βοήθεια σε επείγουσες καταστάσεις
- μαιευτική περίθαλψη σε όλες τις γυναίκες χωρίς ασφάλιση υγείας, ανεξαρτήτως του τρόπου τοκετού, εντός του πεδίου εφαρμογής διατάγματος του υπουργείου Υγείας, το οποίο καθορίζει και τη διαδικασία
- νοσοκομειακή ψυχιατρική περίθαλψη
- μετάγγιση αίματος και προϊόντων αίματος
- μεταμόσχευση οργάνων, ιστών και κυττάρων
- υποχρεωτική αγωγή ή/και απομόνωση
- γνωματεύσεις ειδικών και γνωματεύσεις σχετικά με τον βαθμό αναπηρίας και τη μακροχρόνια απώλεια της ικανότητας προς εργασία
- κάλυψη των εξόδων θεραπείας παθήσεων σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από το υπουργείο Υγείας
- ιατρική μεταφορά σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από το υπουργείο Υγείας.

Στο πλαίσιο της υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας

Η υποχρεωτική ασφάλιση υγείας διασφαλίζει στους ασφαλισμένους ελεύθερη πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη μέσω μιας δέσμης δραστηριοτήτων υγειονομικής περίθαλψης συγκεκριμένου τύπου, εμβέλειας και ποσού, καθώς και ελεύθερη επιλογή παρόχων περίθαλψης οι οποίοι είναι συμβεβλημένοι με Περιφερειακό ταμείο ασφάλισης υγείας.

Το δικαίωμα επιλογής ισχύει σε ολόκληρο το έδαφος της Βουλγαρίας και μπορεί να μην περιορίζεται από γεωγραφικές ή/και διοικητικές υποδιαιρέσεις.

Το Εθνικό ταμείο ασφάλισης υγείας καλύπτει τις ακόλουθες ιατρικές υπηρεσίες:

1. ιατρικές και οδοντιατρικές υπηρεσίες για την πρόληψη νόσων
2. ιατρικές και οδοντιατρικές υπηρεσίες για την έγκαιρη διάγνωση νόσων
3. περίθαλψη σε εξωτερικά ιατρεία και νοσοκομειακή περίθαλψη για τη διάγνωση και τη θεραπεία νόσων
4. περαιτέρω περίθαλψη, μακροχρόνια περίθαλψη και ιατρική αποκατάσταση
5. επείγουσα ιατρική περίθαλψη
6. ιατρική περίθαλψη σε περίπτωση κύησης, τοκετού και μητρότητας
7. ιατρική περίθαλψη δυνάμει του άρθρου 82 παράγραφος 1 στοιχείο 2 του νόμου για την υγεία
8. αμβλώσεις για ιατρικούς λόγους και σε περίπτωση εγκυμοσύνης μετά από βιασμό
9. οδοντιατρικές υπηρεσίες
10. ιατρική περίθαλψη σε περίπτωση κατ' οίκον περίθαλψης

11. συνταγογράφηση και διανομή εγκεκριμένων φαρμάκων για κατ' οίκον περίθαλψη στο έδαφος της χώρας
12. συνταγογράφηση και διανομή φαρμακευτικών προϊόντων και διαιτητικών τροφών για ειδικούς ιατρικούς σκοπούς
13. ιατρικές γνωματεύσεις ως προς την ικανότητα προς εργασία
14. υπηρεσίες μεταφοράς για ιατρικούς σκοπούς.

Οι υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης που περιγράφονται στην προηγούμενη παράγραφο, με εξαίρεση την περίπτωση 10, αποτελούν τη βασική δέσμη υπηρεσιών που εγγυάται ο προϋπολογισμός του Εθνικού ταμείου ασφάλισης υγείας και η οποία καθορίζεται με διάταγμα του υπουργού Υγείας.

Για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων που προβλέπονται από τη συγκεκριμένη νομοθεσία το NHIF θεσπίζει και υπογράφει μαζί με τον Ιατρικό Σύλλογο της Βουλγαρίας την Εθνική Σύμβαση Πλαίσιο για δραστηριότητες ιατρικής φύσεως, και μαζί με τον Οδοντιατρικό Σύλλογο της Βουλγαρίας την Εθνική Σύμβαση Πλαίσιο για δραστηριότητες οδοντιατρικής φύσεως. Οι Εθνικές Συμβάσεις Πλαίσια περιλαμβάνουν:

1. τις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν οι πάροχοι ιατρικής περίθαλψης καθώς και τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μαζί τους
2. τους επιμέρους τύπους υπηρεσιών ιατρικής περίθαλψης ανά βασική δέσμη
3. τους όρους και τη διαδικασία παροχής των υπηρεσιών περίθαλψης που προβλέπει η βασική δέσμη
4. την ποιότητα και τα κριτήρια πρόσβασης στην περίθαλψη
5. την τεκμηρίωση και τη ροή εγγράφων
6. τις υποχρεώσεις των μερών ως προς την παροχή υπηρεσιών ενημέρωσης και την ανταλλαγή πληροφοριών
7. άλλα ζητήματα που αφορούν την ασφάλιση υγείας.

Ο υπουργός Υγείας εκδίδει διάταγμα το οποίο καθορίζει τον κατάλογο ασθενειών για τις οποίες επιστρέφονται από το Εθνικό ταμείο ασφάλισης υγείας, εν όλω ή εν μέρει, τα έξοδα για φάρμακα, ιατρικά προϊόντα και διαιτητικές τροφές για ειδικούς ιατρικούς σκοπούς στο πλαίσιο κατ' οίκον περίθαλψης. Το NHIF καλύπτει πλήρως ή εν μέρει 3 φαρμακευτικά προϊόντα ανά καταχωρισμένη ασθένεια στον κατάλογο ασθενειών και καθορίζει από κοινού με τον ιατρικό και τον οδοντιατρικό σύλλογο τις τιμές των προϊόντων για παραγωγούς και εμπόρους χονδρικής. Ο βαθμός συμμετοχής του Εθνικού ταμείου ασφάλισης υγείας στο κόστος των προϊόντων του καταλόγου προβλέπεται στην Εθνική Σύμβαση Πλαίσιο.

Για κάθε επίσκεψη σε γενικό γιατρό, ειδικό γιατρό σε εξωτερικά ιατρεία ή οδοντίατρο, οι ασφαλισμένοι καταβάλλουν συμμετοχή που αντιστοιχεί στο 1% του κατώτατου μισθού.

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος χρήζει νοσηλείας, πρέπει να καταβάλλει το 2% του κατώτατου εθνικού μισθού για κάθε ημέρα νοσηλείας, όταν η συνολική της διάρκεια δεν υπερβαίνει τις 10 ημέρες κατ' έτος. Μετά τη 10η ημέρα, ο ασθενής δεν χρειάζεται να καταβάλει συμμετοχή.

Δεν καταβάλλουν συμμετοχή για την παροχή εξωνοσοκομειακής και ενδονοσοκομειακής ιατρικής και οδοντιατρικής περίθαλψης:

- τα άτομα που πάσχουν από τις ασθένειες που καθορίζονται στο προσάρτημα της Εθνικής Σύμβασης Πλαίσιο
- οι ανήλικοι
- τα ανήλικα και άνεργα μέλη της οικογένειας
- θύματα επιχειρήσεων που σχετίζονται με την άμυνα της χώρας

- βετεράνοι και ανάπηροι πολέμου
- κρατούμενοι και τρόφιμοι φυλακών
- άποροι που λαμβάνουν κρατικό βοήθημα
- άτομα χωρίς εισόδημα που διαμένουν σε ιδρύματα περίθαλψης
- επαγγελματίες του τομέα της υγείας
- έγκυες γυναίκες και λεχώνες έως και 45 ημέρες μετά τον τοκετό
- ασφαλισμένοι με σοβαρή αναπηρία που πάσχουν από ασθένειες
- ασθενείς με κακοήγη νεοπλασμάτα.

Τα άτομα των οποίων τα δικαιώματα ασφάλισης υγείας έχουν λήξει καταβάλλουν τίμημα για τις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης που τους παρέχονται.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;

Επιλογή γενικού γιατρού

Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται να επιλέγουν ελεύθερα γενικό γιατρό στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας εξωνοσοκομειακής περίθαλψης καθώς και οδοντίατρο σε ολόκληρη τη χώρα. Οι ασφαλισμένοι μπορούν να αλλάζουν τον γενικό γιατρό τους κάθε ημερολογιακό έτος, κατά τις περιόδους από την 1η έως την 30ή Ιουνίου και από την 1η έως την 31η Δεκεμβρίου. Σε περίπτωση αλλαγής τόπου κατοικίας, ο ασφαλισμένος δικαιούται να διαλέξει νέο γενικό γιατρό ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια του έτους.

Οδοντιατρική περίθαλψη

Για να λάβουν οδοντιατρική περίθαλψη, οι ασφαλισμένοι επιδεικνύουν το βιβλιάριο ασφάλισης υγείας στον οδοντίατρο της επιλογής τους σε ολόκληρη τη χώρα.

Εξωνοσοκομειακή περίθαλψη

Ειδική εξωνοσοκομειακή περίθαλψη παρέχεται σε ασφαλισμένους που διαθέτουν «ιατρικό παραπεμπτικό ιατρικής επίσκεψης ή κοινής θεραπείας» το οποίο έχει εκδοθεί από τον γενικό γιατρό που τους παρακολουθεί. Το παραπεμπτικό αυτό ισχύει για τις επόμενες 30 ημέρες από την έκδοσή του. Με την επίδειξη του παραπεμπτικού τους, οι ασφαλισμένοι μπορούν να επιλέξουν ειδικό γιατρό σε οποιοδήποτε νοσοκομείο είναι συμβεβλημένο με το Περιφερειακό ταμείο ασφάλισης υγείας.

Πρόσβαση σε ιδρύματα ενδονοσοκομειακής περίθαλψης

Οι γιατροί και οι οδοντίατροι μπορούν να παραπέμπουν τους ασθενείς σε επιλεγμένα ιδρύματα ενδονοσοκομειακής περίθαλψης σε ολόκληρη τη χώρα. Το νοσοκομείο (ή κέντρο υγείας) πρέπει να είναι συμβεβλημένο με το Περιφερειακό ταμείο ασφάλισης υγείας. Από το 2011 οι ασθενείς μπορούν να επιλέγουν ομάδα γιατρών και νοσηλευτών στο εκάστοτε ίδρυμα υγειονομικής περίθαλψης.

Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Εάν διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε, τόσο εσείς όσο και η οικογένειά σας, να χρησιμοποιείτε τις υπηρεσίες δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης που παρέχονται εκεί. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η περίθαλψη θα είναι δωρεάν, πράγμα το οποίο εξαρτάται από τη νομοθεσία της κάθε χώρας.

Εάν προγραμματίζετε προσωρινή παραμονή (διακοπές, επαγγελματικό ταξίδι κ.λπ.) σε άλλη χώρα της ΕΕ ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, προμηθευτείτε την

ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης ασθένειας (EHIC) προτού αναχωρήσετε. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κάρτα EHIC και πώς να την αποκτήσετε παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ehic.europa.eu>

Εάν προγραμματίζετε να εγκατασταθείτε μόνιμα σε άλλη χώρα της ΕΕ, περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά σας σχετικά με παροχές υγειονομικής περίθαλψης παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα

Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Στο πλαίσιο της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης παρέχονται παροχές και χρηματικές αποζημιώσεις σε ασφαλισμένους εργαζομένους για περιόδους προσωρινής ανικανότητας, κατά την ανάρρωσή τους και εφόσον δεν αποκομίζουν εισόδημα από εργασία.

Τι καλύπτεται;

Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται παροχές λόγω προσωρινής ανικανότητας προς εργασία σε περίπτωση:

- ασθένειας
- ατυχήματος – με εξαίρεση εργατικά ατυχήματα
- εξέτασης λόγω ασθένειας
- τοποθέτηση σε απομόνωση (καραντίνα) ·
- κύησης
- μητρότητας
- τοποθέτησης σε άλλη θέση εργασίας λόγω ασθένειας
- τοποθέτησης σε άλλη θέση εργασίας λόγω κύησης
- θεραπείας σε ίδρυμα αποθεραπείας λόγω ασθένειας
- συνοδείας παιδιού ηλικίας έως 3 ετών σε νοσοκομείο
- φροντίδας παιδιού ηλικίας μέχρι 18 ετών
- φροντίδας ασθενούς ηλικίας άνω των 18 ετών.

Το ημερήσιο επίδομα ανικανότητας προς εργασία λόγω ασθένειας και λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας αντιστοιχεί στο 80% και 90% αντίστοιχα του μέσου ακαθάριστου ημερομισθίου ή των μέσων ημερήσιων ασφαλιστέων αποδοχών των τελευταίων 12 μηνών από το οποίο ή τις οποίες παρακρατούνται ασφαλιστικές εισφορές.

Τα επίδοματα προσωρινής ανικανότητας προς εργασία λόγω ασθένειας, εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικής ασθένειας καταβάλλονται από την πρώτη μέρα της επέλευσης της ασθένειας ή του ατυχήματος μέχρι την ίαση ή τη διαπίστωση μόνιμης αναπηρίας.

Για την περίοδο από 1η Ιουλίου 2010 έως 31 Δεκεμβρίου 2011, ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει το επίδομα ασθενείας για την πρώτη, δεύτερη και τρίτη ημέρα της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία σε ποσό ίσο προς το 70% του μέσου ακαθάριστου μισθού του εργαζομένου. Ακολούθως, το επίδομα αντιστοιχεί στο 80% των ασφαλιστέων αποδοχών και καταβάλλεται από το Εθνικό ίδρυμα κοινωνικής ασφάλισης.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Οι άδειες λόγω προσωρινής ανικανότητας προς εργασία παραχωρούνται μέσω εγγράφου άδειας ασθενείας το οποίο εκδίδεται από τις αρμόδιες για την αξιολόγηση της ικανότητας προς εργασία αρχές. Το έγγραφο της άδειας ασθενείας εκδίδεται την ημέρα διαπίστωσης της ανικανότητας προς εργασία, ενώ η άδεια μπορεί να ξεκινά την προηγούμενη ημέρα, την ίδια ημέρα ή την ημέρα μετά την εξέταση. Στο έγγραφο της άδειας ασθενείας πρέπει να υποδεικνύεται η μορφή ανικανότητας προς εργασία, η ανάγκη, ο τύπος θεραπείας και η

διάρκεια της άδειας. Το έγγραφο της άδειας ασθενείας πρέπει να υποβάλλεται στον εργοδότη ή ο εργοδότης πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με την ύπαρξή του αμέσως μετά την έκδοσή του και, σε κάθε περίπτωση, εντός δύο εργάσιμων ημερών το αργότερο.

Η χορήγηση της άδειας δεν εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια του εργοδότη, ο οποίος υποχρεούται να την παραχωρεί κατά την επίδειξη του εγγράφου της άδειας ασθενείας. Για την πρώτη εργάσιμη ημέρα της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία, ο εργοδότης καταβάλλει στον ασφαλισμένο το μέσο ακαθάριστο ημερομίσθιο για τον μήνα κατά τον οποίο επήλθε η προσωρινή ανικανότητα προς εργασία.

Τα επιδόματα για τη δεύτερη και τις επακόλουθες ημέρες της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία υπολογίζονται και καταβάλλονται από το Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης σε τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύει ο ασφαλισμένος.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Κατά κανόνα, οι παροχές ασθενείας σε χρήμα (δηλαδή παροχές που συνήθως αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται λόγω ασθενείας) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας*.

Όταν εγκαθίσταστε σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, κάθε φορά που πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις ώστε να δικαιούστε παροχή ασθενείας, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας της σχετικής από τις προαναφερθείσες χώρες. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την κάλυψη της ασφάλισης ασθενείας όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας

Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Οι ασφαλισμένες δικαιούνται επίδομα κύησης και τοκετού προς υποκατάσταση του μισθού τους εφόσον έχουν συμπληρώσει 12 μήνες ασφάλισης έναντι του σχετικού κινδύνου.

Παροχή μητρότητας

Οι μητέρες που έχουν ασφάλιση ασθένειας και μητρότητας δικαιούνται χρηματική αποζημίωση κύησης και τοκετού για περίοδο 410 ημερολογιακών ημερών η οποία ξεκινά 45 ημέρες πριν από την καθορισμένη ημερομηνία τοκετού. Εάν ο τοκετός επέλθει νωρίτερα από το διάστημα των 45 ημερών που ορίζεται για την έναρξη ισχύος του δικαιώματος σε αποζημίωση, το υπόλοιπο των ημερών αποζημίωσης και η χρήση του σχετικού δικαιώματος μπορεί να μεταφερθεί μετά τον τοκετό.

Οι πατέρες που είναι ασφαλισμένοι στο «Γενικό ταμείο ασθένειας και μητρότητας» για τουλάχιστον 12 μήνες δικαιούνται το εκ του νόμου προβλεπόμενο επίδομα πατρότητας για περίοδο 15 ημερολογιακών ημερών που ξεκινά από τη γέννηση του τέκνου τους. Το ποσό του επιδόματος ανέρχεται στο 90% των ασφαλιστέων αποδοχών του πατέρα για τους τελευταίους 18 μήνες. Με τη συναίνεση της μητέρας (ή της θετής μητέρας), όταν το τέκνο γίνει 6 μηνών, ο πατέρας (ή ο θετός πατέρας) μπορεί να κάνει χρήση των υπολειπόμενων ημερών της περιόδου των 410 ημερών και να λάβει το σχετικό επίδομα αντί για τη μητέρα.

Μετά τη λήξη της άδειας κύησης και τοκετού, οι μητέρες που έχουν ασφάλιση ασθένειας και μητρότητας για τουλάχιστον 12 μήνες διατηρούν το δικαίωμα να λάβουν παροχή για τη φροντίδα τέκνων μικρής ηλικίας, ήτοι ηλικίας κάτω των 2 ετών.

Επίδομα μητρότητας για μη ασφαλισμένες μητέρες

Οι έγκυες γυναίκες στην οικογένεια των οποίων το μέσο μηνιαίο εισόδημα ανά μέλος είναι κατώτερο ή ίσο με ένα ορισμένο επίπεδο δικαιούνται εφάπαξ επίδομα κατά τη διάρκεια της κύησης, εφόσον δεν δικαιούνται παροχή κύησης και τοκετού σύμφωνα με τον Κώδικα κοινωνικής ασφάλισης και εφόσον διαμένουν μόνιμα στη χώρα. Το συγκεκριμένο επίδομα καθορίζεται σε ετήσια βάση σύμφωνα με τον νόμο της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας περί κρατικού προϋπολογισμού για το αντίστοιχο έτος και δεν είναι κατώτερο από το ποσό του προηγούμενου έτους.

Στην περίπτωση εγκύων που είναι ασφαλισμένες για κοινές ασθένειες και μητρότητα αλλά δεν δικαιούνται παροχή κύησης και τοκετού λόγω μη συμπλήρωσης της απαιτούμενης περιόδου ασφάλισης δυνάμει του Κώδικα κοινωνικής ασφάλισης, το εφάπαξ επίδομα καταβάλλεται κατ' αναλογία προς τον αριθμό ημερών από την έναρξη της άδειας μητρότητας και τοκετού και προς τον χρόνο συμπλήρωσης της απαιτούμενης περιόδου ασφάλισης δυνάμει του Κώδικα κοινωνικής ασφάλισης, αλλά όχι για περισσότερες από 45 ημέρες.

Το εφάπαξ επίδομα κύησης καταβάλλεται 45 ημέρες πριν από την καθορισμένη αναμενόμενη ημερομηνία τοκετού.

Τι καλύπτεται;

Η ημερήσια χρηματική αποζημίωση του επιδόματος κύησης και τοκετού ανέρχεται στο 90% του μέσου ακαθάριστου μισθού ή των ασφαλιστέων αποδοχών για τους 18 τελευταίους μήνες από τον οποίο ή τις οποίες παρακρατούνται εισφορές. Το ποσό του επιδόματος δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τον νόμιμο ελάχιστο μισθό και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις μέσες καθαρές αποδοχές.

Το ποσό του επιδόματος για τη φροντίδα παιδιού μικρής ηλικίας έως και δύο ετών καθορίζεται από τον νόμο περί του προϋπολογισμού δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης και το 2011 ανερχόταν σε 240 BGN (123 ευρώ).

Εάν το τέκνο έχει δοθεί για υιοθεσία ή έχει εγγραφεί σε δημόσιο δωρεάν νηπιαγωγείο, η καταβολή του επιδόματος διακόπτεται την αμέσως επόμενη ημέρα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Για να δικαιούστε αυτήν την παροχή πρέπει να έχει εγκριθεί άδεια. Οι αρμόδιες υγειονομικές αρχές εκδίδουν έγγραφο άδειας ασθενείας με την επίδειξη του οποίου ο εργοδότης υποχρεούται να παραχωρεί την άδεια, χωρίς να έχει διακριτική ευχέρεια να την αρνηθεί.

Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις συντονισμού καλύπτουν παροχές μητρότητας και τις συναφείς παροχές πατρότητας. Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε επιδόματα, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας¹.

Κατά κανόνα, οι παροχές σε χρήμα (δηλαδή παροχές που αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας*. Οι παροχές σε είδος (δηλαδή ιατρική και οδοντιατρική περίθαλψη, φάρμακα και νοσοκομειακή περίθαλψη) παρέχονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας διαμονής σας, όπως εάν ήσασταν ασφαλισμένοι εκεί.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

¹ Τα κείμενα σχετικά με «τα δικαιώματά σας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη» (η τέταρτη ενότητα κάθε κεφαλαίου) συντάσσονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Είναι κοινά για τους οδηγούς των διαφόρων χωρών, οπότε και δεν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των εθνικών συστημάτων που περιγράφονται στις προηγούμενες ενότητες. Κανένα μέρος του παρόντος οδηγού δεν πρέπει να θεωρείται ότι αντικατοπτρίζει τη θέση της εκάστοτε χώρας όσον αφορά το καθεστώς συντονισμού της ΕΕ σχετικά με τις αναφερόμενες σε αυτόν παροχές.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας

Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;

Συντάξεις αναπηρίας

Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας σε περίπτωση ολικής ή μερικής απώλειας της ικανότητάς τους προς εργασία για παρατεταμένη χρονική περίοδο ή μόνιμα.

Οι ασφαλισμένοι θεμελιώνουν δικαίωμα σε σύνταξη αναπηρίας σύμφωνα με τις ακόλουθες απαιτήσεις εισφορών:

- μέχρι τα 20 έτη: δεν απαιτείται καμία περίοδος ασφάλισης
- μέχρι τα 25 έτη: απαιτείται ένα έτος ασφάλισης
- μέχρι τα 30 έτη: απαιτούνται 3 έτη ασφάλισης
- για ασφαλισμένους ηλικίας άνω των 30 ετών: απαιτούνται 5 έτη ασφάλισης
- οι εκ γενετής ανάπηροι ή όσοι κατέστησαν ανάπηροι προτού αρχίσουν να εργάζονται θεμελιώνουν δικαίωμα σε σύνταξη αναπηρίας μετά από ένα έτος ασφάλισης.

Σύνταξη αναπηρίας χορηγείται σε άτομα με μόνιμα μειωμένη ικανότητα προς εργασία κατά ποσοστό 50% και άνω. Δικαίωμα στη σύνταξη θεμελιώνεται από την ημερομηνία επέλευσης της αναπηρίας.

Για τους εκ γενετής τυφλούς και όσους κατέστησαν τυφλοί προτού ενταχθούν στην αγορά εργασίας η σύνταξη αναπηρίας καταβάλλεται από την ημερομηνία της αίτησης. Η σύνταξη χορηγείται καθόλη τη διάρκεια της αναπηρίας.

Επίδομα αναπηρίας

Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται επίδομα αναπηρίας λόγω ασθένειας εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει την απαιτούμενη περίοδο ασφάλισης για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας.

Τι καλύπτεται;

Συντάξεις αναπηρίας

Το ποσό της σύνταξης αναπηρίας λόγω ασθένειας καθορίζεται μέσω πολλαπλασιασμού του εισοδήματος βάσει του οποίου υπολογίζεται η σύνταξη επί το συνολικό ποσό του 1,1% για κάθε έτος της περιόδου ασφάλισης. Επιπλέον, ο χρόνος που λογίζεται ως περίοδος ασφάλισης πολλαπλασιάζεται επί έναν συντελεστή ο οποίος εξαρτάται από τον βαθμό αναπηρίας, ως εξής:

- βαθμός αναπηρίας άνω του 90%: 0,9
- βαθμός αναπηρίας μεταξύ 71% και 90%: 0,7
- βαθμός αναπηρίας μεταξύ 50% και 70,99%: 0,5.

Οι δικαιούχοι σύνταξης με ανικανότητα προς εργασία σε ποσοστό άνω του 90%, οι οποίοι χρειάζονται διαρκώς βοήθεια από τρίτους, λαμβάνουν συμπλήρωμα σύνταξης της τάξης του 75% της κοινωνικής σύνταξης γήρατος. Τα συμπληρώματα προστίθενται σε κάθε σύνταξη ανεξαρτήτως του τύπου της σύνταξης, καταβάλλονται δε στον δικαιούχο και όχι στο πρόσωπο που παρέχει βοήθεια.

Κοινωνική σύνταξη αναπηρίας

Δικαίωμα σε κοινωνική σύνταξη αναπηρίας χορηγείται σε όσους έχουν συμπληρώσει το 16^ο έτος της ηλικίας τους και έχουν μόνιμα μειωμένη ικανότητα προς εργασία/μορφή και βαθμό αναπηρίας άνω του 71%.

Τα άτομα με μόνιμα μειωμένη ικανότητα προς εργασία/μορφή και βαθμό αναπηρίας άνω του 90% λαμβάνουν το 120% της κοινωνικής σύνταξης αναπηρίας. Τα άτομα με μόνιμα μειωμένη ικανότητα προς εργασία σε ποσοστό μεταξύ 71 έως 90% λαμβάνουν το 110% της κοινωνικής σύνταξης γήρατος.

Επίδομα αναπηρίας

Το ύψος του επιδόματος αναπηρίας λόγω ασθένειας, όταν ο ασφαλισμένος δεν έχει συμπληρώσει τις απαιτούμενες περιόδους ασφάλισης ώστε να δικαιούται σύνταξη αναπηρίας, υπολογίζεται μέσω πολλαπλασιασμού του ημερήσιου ποσού του επιδόματος προσωρινής αναπηρίας επί 60.

Ομοίως προς τη σύνταξη αναπηρίας, κατά τη διάρκεια της αναπηρίας, και εφόσον το άτομο δεν έχει φτάσει σε συντάξιμη ηλικία κατά το έτος της αναπηρίας, χορηγείται συμπλήρωμα για λήψη βοήθειας από τρίτους, κατόπιν αξιολόγησης από την αρμόδια επιτροπή εμπειρογνωμόνων ιατρών (TEMB) ή από την εθνική επιτροπή εμπειρογνωμόνων ιατρών (NEMB). Όταν το άτομο φτάσει σε συντάξιμη ηλικία, εντός της περιόδου που ορίζεται στην απόφαση των εμπειρογνωμόνων, το συμπλήρωμα για λήψη βοήθειας από τρίτους χορηγείται εφ' όρου ζωής.

Η χορήγηση του συμπληρώματος για λήψη βοήθειας από τρίτους διακόπτεται όταν παύουν να υφίστανται οι λόγοι θεμελίωσης του σχετικού δικαιώματος, π.χ. θάνατος του δικαιούχου, μεταβολή της κατηγορίας αναπηρίας κ.λπ.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;

Συντάξεις αναπηρίας

Η σύνταξη αναπηρίας χορηγείται κατόπιν αίτησης στο Εθνικό ίδρυμα κοινωνικής ασφάλισης (NSII). Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από απόφαση εμπειρογνωμόνων του TEMB (NEMB) η οποία προσδιορίζει και τον βαθμό ανικανότητας προς εργασία.

Επίδομα αναπηρίας

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν έχει συμπληρώσει τις απαιτούμενες περιόδους ασφάλισης για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας λόγω ασθένειας, χορηγείται επίδομα αναπηρίας βάσει αίτησης προς την περιφερειακή μονάδα του NSII. Στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτονται τα ακόλουθα έγγραφα:

- έγγραφο σχετικά με την ασφαλιστέα υπηρεσία (απασχόληση) μέχρι την ημερομηνία επέλευσης της αναπηρίας
- έγγραφο σχετικά με τον ακαθάριστο μισθό ή τις αποδοχές από τις οποίες παρακρατήθηκαν οι ασφαλιστικές εισφορές
- απόφαση της αρμόδιας επιτροπής εμπειρογνωμόνων ιατρών (TEMB) ή της εθνικής επιτροπής εμπειρογνωμόνων ιατρών (NEMB).

Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ο αρμόδιος φορέας της χώρας στην οποία αιτείστε σύνταξη αναπηρίας λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης ή μόνιμης διαμονής που έχετε συμπληρώσει δυνάμει της

νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο για τη θεμελίωση δικαιώματος παροχών αναπηρίας.

Οι παροχές αναπηρίας καταβάλλονται ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία*. Οι απαραίτητοι διοικητικοί έλεγχοι και ιατρικές εξετάσεις γίνονται κατά κανόνα από τον αρμόδιο φορέα της χώρας στην οποία κατοικείτε. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να σας ζητηθεί να επιστρέψετε στη χώρα από την οποία λαμβάνετε τη σύνταξή σας για να πραγματοποιήσετε εκεί τις εν λόγω εξετάσεις, εφόσον σας το επιτρέπει η κατάσταση της υγείας σας.

Κάθε χώρα εφαρμόζει τα δικά της κριτήρια για τον προσδιορισμό του βαθμού αναπηρίας. Κατά συνέπεια, ενδέχεται ορισμένες χώρες να αναγνωρίζουν για κάποιο πρόσωπο βαθμό αναπηρίας 70 %, ενώ σε άλλες χώρες το ίδιο πρόσωπο δεν θεωρείται διόλου ανάπηρο βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Αυτό είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης δεν εναρμονίζονται αλλά απλώς συντονίζονται από τις διατάξεις της ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος

Πότε δικαιούστε συντάξεις γήρατος;

Μπορείτε να ζητήσετε τη χορήγηση κρατικής σύνταξης γήρατος μόλις φθάσετε στην ηλικία συνταξιοδότησης που προβλέπει το κράτος και εφόσον έχετε συμπληρώσει έναν συγκεκριμένο αριθμό ετών ασφαλιστικών περιόδων:

- οι άνδρες δικαιούνται σύνταξη γήρατος στην ηλικία των 63 ετών και εφόσον έχουν συμπληρώσει 37 έτη περιόδων ασφάλισης
- οι γυναίκες δικαιούνται σύνταξη γήρατος στην ηλικία των 60 ετών και εφόσον έχουν συμπληρώσει 34 έτη περιόδων ασφάλισης
- όσοι δεν έχουν συμπληρώσει επαρκείς περιόδους ασφάλισης δικαιούνται σύνταξη στην ηλικία των 65 ετών, εφόσον έχουν συμπληρωθεί 15 έτη περιόδων ασφάλισης.

Από τις 31/12/2011, η απαιτούμενη περίοδος ασφάλισης θα αρχίσει να αυξάνεται κατά 4 μήνες ανά ημερολογιακό έτος έως ότου φτάσει τα 40 έτη για τους άνδρες και τα 37 έτη για τις γυναίκες. Από τις 31/12/2020, η ηλικία συνταξιοδότησης θα αρχίσει να αυξάνεται κατά 6 μήνες ανά ημερολογιακό έτος έως ότου φτάσει τα 63 έτη για τις γυναίκες και τα 65 έτη για τους άνδρες. Επίσης, από τις 31/12/2020, η ηλικία συνταξιοδότησης για όσους δεν έχουν συμπληρώσει την απαιτούμενη περίοδο ασφάλισης θα αρχίσει να αυξάνεται κατά 6 μήνες ανά ημερολογιακό έτος έως ότου φτάσει τα 67 έτη.

Όσον αφορά τους εργάτες και τους υπαλλήλους, η περίοδος ασφάλισης είναι το χρονικό διάστημα κατά το οποίο εργάσθηκαν υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης σύμφωνα με τις νόμιμες εργάσιμες ώρες, και κατά το οποίο παρακρατήθηκαν οι ασφαλιστικές εισφορές από τις εισπραχθείσες αποδοχές, οι οποίες εισφορές δεν μπορούν να είναι χαμηλότερες από τις ελάχιστες ασφαλιστέες αποδοχές. Η περίοδος ασφάλισης υπολογίζεται σε ώρες, ημέρες, μήνες και έτη. Για τους υπαλλήλους και τους εργάτες που εργάζονται υπό καθεστώς μερικής απασχόλησης, η περίοδος ασφάλισης υπολογίζεται μέσω διαίρεσης των δεδουλευμένων ωρών διά των εκ του νόμου προβλεπόμενων εργάσιμων ωρών.

Η νομοθεσία περί ασφάλισης προβλέπει την αναγνώριση ορισμένων περιόδων ως περιόδων ασφάλισης χωρίς να είναι αναγκαία η καταβολή εισφορών. Οι περίοδοι ασφάλισης χωρίς καταβολή εισφορών καλύπτουν περιόδους άδειας μετ' αποδοχών και άδειας άνευ αποδοχών για την ανατροφή μικρού παιδιού, λόγω προσωρινής ανικανότητας προς εργασία, κήσης και τοκετού, περιόδους άδειας άνευ αποδοχών διάρκειας έως 30 εργάσιμων ημερών εντός ενός ημερολογιακού έτους, καθώς και περιόδους κατά τις οποίες ο ενδιαφερόμενος λάμβανε επίδομα ανεργίας.

Η νομοθεσία περί ασφάλισης προβλέπει επίσης τη δυνατότητα εξαγοράς περιόδων ασφάλισης υπό ειδικές προϋποθέσεις.

Κοινωνική σύνταξη γήρατος

Κοινωνική σύνταξη γήρατος χορηγείται σε άτομα ηλικίας 70 ετών των οποίων η οικογένεια έχει ετήσιο εισόδημα ανά μέλος κατώτερο από το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα (65 BGN (33 ευρώ) το 2010). Η κοινωνική σύνταξη γήρατος είναι ένα ειδικός τύπος σύνταξης που δεν συνδέεται με την εργασία. Δικαίωμα στη χορήγηση αυτής της παροχής θεμελιώνουν όσοι δεν δικαιούνται σύνταξη γήρατος διότι δεν έχουν συμπληρώσει την απαιτούμενη περίοδο ασφάλισης. Η κοινωνική σύνταξη γήρατος δεν καταβάλλεται από τα ασφαλιστικά ταμεία αλλά από τον κρατικό προϋπολογισμό. Πρόκειται για ένα είδος κοινωνικής πρόνοιας, η οποία ορίζεται ως σύνταξη λόγω της τακτικότητας της καταβολής της (σε μηνιαία βάση) και

του γεγονότος ότι τελεί υπό τη διαχείριση της διοίκησης του Οργανισμού Κοινωνικής Πρόνοιας.

Τι καλύπτεται;

Η βάση υπολογισμού για την εκ του νόμου προβλεπόμενη σύνταξη γήρατος προσδιορίζεται μέσω πολλαπλασιασμού των εθνικών μέσων ασφαλιστών αποδοχών (κατά τους 12 ημερολογιακούς μήνες που προηγούνται της χορήγησης της σύνταξης) επί τον ατομικό συντελεστή του ασφαλισμένου. Ο ατομικός συντελεστής προσδιορίζεται βάσει των μέσων μηνιαίων ασφαλιστών αποδοχών του ασφαλισμένου.

Κατόπιν, η βάση υπολογισμού πολλαπλασιάζεται επί 1,1% για κάθε έτος ασφάλισης και επί ένα αναλογικό ποσό για κάθε επιπλέον μήνα ασφάλισης. Επιπλέον, για τους άνδρες που έχουν συμπληρώσει 37 έτη ασφάλισης και τις γυναίκες που έχουν συμπληρώσει 34 έτη ασφάλισης αλλά συνεχίζουν να εργάζονται αφότου έχουν φθάσει την ηλικία συνταξιοδότησης και δεν λαμβάνουν ακόμη σύνταξη, η βάση υπολογισμού πολλαπλασιάζεται επί 3% για κάθε έτος ασφάλισης.

Το ύψος της σύνταξης γήρατος δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από ένα σταθερό ποσό και δεν μπορεί να υπερβαίνει ένα ανώτερο όριο. Το ελάχιστο ποσό της σύνταξης γήρατος καθορίζεται από τον νόμο για τον προϋπολογισμό της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης, και για το 2011 ανέρχεται σε 136,08 BGN (70 ευρώ). Το μέγιστο ποσό σύνταξης (ισχύει για όλες τις συντάξεις) αντιστοιχεί στο 35% των μέγιστων ασφαλιστών αποδοχών του προηγούμενου έτους. Το 2010 οι μέγιστες ασφαλιστές αποδοχές ανέρχονταν σε 2.000 BGN (1.023 ευρώ) και το 2011 η μέγιστη σύνταξη αντιστοιχεί σε 700 BGN (358 ευρώ).

Οι συντάξεις αναπροσαρμόζονται σε ετήσια βάση από την 1η Ιουλίου, σύμφωνα με τον λεγόμενο «ελβετικό κανόνα» (50% πληθωρισμός + 50% της αύξησης των μέσων ασφαλιστών αποδοχών του προηγούμενου έτους). Λόγω όμως δημοσιονομικών περιορισμών, οι συντάξεις δεν έχουν αναπροσαρμοσθεί από την 1η Ιουλίου 2009.

Το επικουρικό καθεστώς σύνταξης γήρατος βασίζεται στο ποσό που αποταμιεύεται στον προσωπικό λογαριασμό κάθε ασφαλισμένου.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;

Για να λάβει σύνταξη, ο ασφαλισμένος πρέπει να υποβάλλει αίτηση στην περιφερειακή μονάδα του Εθνικού ιδρύματος κοινωνικής ασφάλισης (NSII), Στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτονται τα ακόλουθα έγγραφα:

- βιβλιάριο επαγγελματικής σταδιοδρομίας ή/και βιβλιάριο ασφάλισης ή/και πιστοποιητικό διάρκειας υπηρεσίας ή
- ο ακαθάριστο μισθός ή οι αποδοχές από όπου παρακρατήθηκαν οι ασφαλιστικές εισφορές για διάστημα τριών διαδοχικών ετών κατά τις ασφαλιστικές περιόδους της τελευταίας 15ετίας μέχρι την 01.01.1997, κατ' επιλογή του ασφαλισμένου, ή οι αποδοχές από τις οποίες παρακρατήθηκαν οι ασφαλιστικές εισφορές για την περίοδο μετά την ως άνω ημερομηνία και μέχρι τη συνταξιοδότηση του ασφαλισμένου.

Εάν η αίτηση προς το NSII υποβλήθηκε έως και 6 μήνες πριν από την ημερομηνία διακοπής της ασφάλισης, οι συντάξεις χορηγούνται από τη συγκεκριμένη ημερομηνία. Εάν η αίτηση υποβληθεί έξι μήνες μετά την ημερομηνία διακοπής της ασφάλισης, η σύνταξη χορηγείται από την ημερομηνία της αίτησης.

Μετά την υποβολή της αίτησης, χορηγείται εντός ενός μήνα η ελάχιστη σύνταξη και υπολογίζεται η βασική σύνταξη, η οποία χορηγείται μεταγενέστερα.

Κοινωνική σύνταξη γήρατος

Για τη χορήγηση κοινωνικής σύνταξης γήρατος πρέπει να υποβάλλονται τα ακόλουθα έγγραφα:

- αίτηση για τη χορήγηση κοινωνικής σύνταξης γήρατος, βάσει υποδείγματος εγκεκριμένου από το NSII
- δήλωση οικογενειακής και περιουσιακής κατάστασης
- δήλωση του ετήσιου εισοδήματος των μελών της οικογένειας κατά τους 12 μήνες που προηγούνται της αίτησης.

Για τον προσδιορισμό του ετήσιου εισοδήματος των μελών της οικογένειας, ως μέλη νοούνται οι σύζυγοι και τα άγαμα τέκνα ηλικίας έως 18 ετών, καθώς και τα ανάπηρα τέκνα ηλικίας άνω των 18 ετών τα οποία δεν έχουν άλλη πηγή εισοδήματος και είναι άγαμα.

Η κοινωνική σύνταξη γήρατος χορηγείται εφ' όρου ζωής. Η χορήγησή της διακόπτεται με τον θάνατο του δικαιούχου.

Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ για τις συντάξεις γήρατος αφορούν αποκλειστικά τα κρατικά συνταξιοδοτικά συστήματα και όχι τυχόν εταιρικά, επαγγελματικά ή ιδιωτικά. Οι διατάξεις αυτές εγγυώνται ότι:

- Σε κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί, το ασφαλιστικό ιστορικό σας διατηρείται μέχρι να φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης στην εκάστοτε χώρα.
- Κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί οφείλει να σας καταβάλει σύνταξη γήρατος, όταν φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης. Το ποσό που θα λαμβάνετε από κάθε χώρα εξαρτάται από τη διάρκεια της ασφαλιστικής κάλυψής σας σε αυτή.
- Η σύνταξή σας θα σας καταβάλλεται οπουδήποτε διαμένετε στην ΕΕ (και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία)*.

Οφείλετε να υποβάλετε την αίτησή σας στον φορέα συνταξιοδοτικής ασφάλισης της χώρας της ΕΕ (ή της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας και της Ελβετίας) όπου ζείτε, εκτός εάν δεν έχετε εργαστεί ποτέ εκεί. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει να υποβάλετε την αίτησή σας στη χώρα όπου εργαστήκατε για τελευταία φορά.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων

Πότε δικαιούστε παροχές επιζώντων;

Το δικαίωμα στη σύνταξη επιζώντος χορηγείται στα τέκνα, στον επιζώντα σύζυγο και στους γονείς του αποθανόντος ασφαλισμένου.

Τα τέκνα δικαιούνται σύνταξη επιζώντος μέχρι την ηλικία των 18 ετών. Μετά την ηλικία αυτή και εφόσον σπουδάζουν, τα τέκνα του αποθανόντος ασφαλισμένου δικαιούνται σύνταξη επιζώντος για το διάστημα των σπουδών τους και μέχρι την ηλικία των 26 ετών. Σύνταξη επιζώντος δικαιούνται μέχρι την ηλικία των 26 ετών τα επιζώντα τέκνα του αποθανόντος ασφαλισμένου τα οποία κατέστησαν ανάπηρα πριν από την ηλικία των 18 ετών.

Εάν ο επιζών είναι ανίκανος να εργασθεί, δικαιούται σύνταξη εκ κληροδοσίας 5 έτη προτού συμπληρώσει την ηλικία των 60 ετών και 6 μηνών εάν είναι άνδρας, και 5 έτη προτού συμπληρώσει την ηλικία των 55 ετών και 6 μηνών εάν είναι γυναίκα. Από την 31 Δεκεμβρίου 2000, η ηλικία αυτή αυξάνεται για κάθε ημερολογιακό έτος κατά 6 μήνες έως ότου το όριο διαμορφωθεί στα 63 έτη για τους άνδρες και στα 60 έτη για τις γυναίκες.

Σύνταξη γήρατος και αναπηρίας για επιζώντες

Με τον θάνατο του ασφαλισμένου, οι κληρονόμοι του λαμβάνουν σύνταξη αντίστοιχη με το είδος της προσωπικής σύνταξης (σύνταξη λόγω ασθένειας, εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας) που θα λάμβανε ο αποθανών εάν ήταν άτομο με αναπηρία και είχε απωλέσει περισσότερο από το 90% της ικανότητάς του προς εργασία.

Στις περιπτώσεις που ο αποθανών έχει θεμελιώσει δικαίωμα σε σύνταξη λόγω του ότι συμπλήρωσε τις απαιτούμενες περιόδους ασφάλισης και το όριο ηλικίας, οι κληρονόμοι του λαμβάνουν σύνταξη επιζώντος η οποία υπολογίζεται ως ποσοστό της οφειλόμενης σύνταξης βάσει των συμπληρωμένων περιόδων ασφάλισης και του ορίου ηλικίας, εάν αυτό είναι πιο ευνοϊκό για τους επιζώντες.

Στην περίπτωση θανάτου προσώπου που λαμβάνει σύνταξη αναπηρίας λόγω ασθένειας ή προσωπική σύνταξη υπολογισμένη βάσει των συμπληρωμένων περιόδων ασφάλισης ή της ηλικίας, η σύνταξη επιζώντος χορηγείται στο ποσοστό που αναφέρεται παρακάτω, ανάλογα με τον τύπο της ληφθείσας σύνταξης.

Επίδομα επιζώντος

Οι δικαιούχοι σύνταξης των οποίων ο/η σύζυγος έχει αποβιώσει δικαιούνται συμπλήρωμα σύνταξης, το λεγόμενο επίδομα επιζώντος. Τα συμπληρώματα επιζώντος καταβάλλονται μόνο συμπληρωματικά προς άλλες ήδη χορηγούμενες συντάξεις. Όσοι δεν δικαιούνται σύνταξη για άλλους λόγους δεν δικαιούνται ούτε το συγκεκριμένο συμπλήρωμα.

Συνεπώς, για να λάβει το συμπλήρωμα σύνταξης, ο επιζών πρέπει να πληροί διάφορες προϋποθέσεις:

- ο επιζών πρέπει να λαμβάνει προσωπική σύνταξη ή σύνταξη επιζώντος, ανεξαρτήτως του είδους της σύνταξης
- ο επιζών δεν πρέπει να έχει τελέσει νέο γάμο μετά τον θάνατο του/της συζύγου, και εφόσον τελείται νέος γάμος, η χορήγηση του συμπληρώματος διακόπτεται από την ημερομηνία του γάμου
- ο επιζών δεν πρέπει να λαμβάνει σύνταξη επιζώντος του αποθανόντος

Το επίδομα αυτό χορηγείται ως ποσοστό της σύνταξης του αποθανόντος συζύγου και καταβάλλεται ως βοήθημα προς τον επιζώντα σύζυγο. Ο δικαιούχος της σύνταξης δικαιούται συμπλήρωμα της τάξης του 20% της σύνταξης ή των συντάξεων που λαμβάνονταν από τον αποθανόντα σύζυγο (το οποίο θα αντιστοιχεί σε 40% μέχρι το έτος

2015). Για τον υπολογισμό του συγκεκριμένου συμπληρώματος δεν λαμβάνονται υπόψη τυχόν συμπληρώματα στη σύνταξη του αποθανόντος συζύγου. Σε περίπτωση που ο αποθανών σύζυγος δεν είχε εισπράξει ποτέ σύνταξη, το συμπλήρωμα καθορίζεται βάσει της σύνταξης ή του αθροίσματος των συντάξεων που δικαιούτο ο αποθανών.

Τι καλύπτεται;

Η σύνταξη επιζώντος υπολογίζεται ως ποσοστό της οφειλόμενης προσωπικής σύνταξης του αποθανόντος ασφαλισμένου ως εξής:

1. ένας κληρονόμος – 50%
2. δύο κληρονόμοι – 75%
3. τρεις και περισσότεροι κληρονόμοι – 100%.

Με τον θάνατο αμφότερων των γονέων (ή θετών γονέων), τα τέκνα δικαιούνται σύνταξη επιζώντος βάσει του αθροίσματος των συντάξεων των αποθανόντων.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;

Η σύνταξη επιζώντος χορηγείται κατόπιν αίτησης στην αρμόδια ΠΜ² του Εθνικού Ιδρύματος κοινωνικής ασφάλισης (NSII). Στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτονται τα ακόλουθα έγγραφα:

- πιστοποιητικό κληρονομητηρίου
- πιστοποιητικό με το οποίο αποδεικνύεται ότι ο επιζών σύζυγος δεν έχει τελέσει νέο γάμο
- έγγραφα που πιστοποιούν τις περιόδους ασφάλισης του αποθανόντος – βιβλιάριο επαγγελματικής σταδιοδρομίας, βιβλιάριο ασφάλισης και πιστοποιητικό περιόδων ασφάλισης, εάν ο αποθανών δεν ήταν συνταξιούχος.

Τα δικαιώματά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι κανόνες που ισχύουν για τις συντάξεις επιζώντων συζύγων ή ορφανών τέκνων και για τα επιδόματα θανάτου είναι εν γένει οι ίδιοι με εκείνους που ισχύουν για τις συντάξεις αναπηρίας και γήρατος (βλ. κεφάλαια V και VI). Συγκεκριμένα, οι συντάξεις επιζώντων και τα επιδόματα θανάτου πρέπει να καταβάλλονται χωρίς μειώσεις, τροποποιήσεις ή αναστολές ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας του επιζώντος συζύγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν, στη Νορβηγία ή στην Ελβετία*.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

² Περιφερειακή Μονάδα

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Όλοι όσοι εργάζονται στο πλαίσιο σύμβασης εργασίας, σύμβασης παροχής υπηρεσιών, σε αιρετή θέση, στους κόλπους συνεταιρισμού ή στο πλαίσιο σύμβασης διαχείρισης υπάγονται υποχρεωτικά στο Ταμείο εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών. Το Ταμείο αυτό καλύπτει περιπτώσεις αναπηρίας, θανάτου, προσωρινής ανικανότητας προς εργασία και προσωρινής ανικανότητας λόγω εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας.

Το ύψος των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης που καταβάλλονται από τον εργοδότη υπολογίζεται ως ποσοστό των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών του ασφαλισμένου.

Τι καλύπτεται;

Ανεξαρτήτως της διάρκειας της περιόδου ασφάλισης, οι ασφαλισμένοι δικαιούνται:

- επιδόματα σε περίπτωση ιατρικών εξετάσεων και θεραπειών επείγουσας ανάγκης
- θεραπεία σε κέντρο αποθεραπείας
- παροχές προσωρινής αναπηρίας σε χρήμα λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας
- παροχές σε χρήμα πρόληψης και αποκατάστασης
- σύνταξη αναπηρίας λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας
- παροχές σε χρήμα για τεχνικά βοηθήματα αναπηρίας.

Η ημερήσια αποζημίωση προσωρινής αναπηρίας λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας αντιστοιχεί στο 90% του μέσου ακαθάριστου ημερομισθίου ή των μέσων ημερήσιων ασφαλιστέων αποδοχών κατά τους 12 τελευταίους μήνες από το οποίο ή τις οποίες παρακρατούνται εισφορές. Καταβάλλεται από την ημέρα επέλευσης της αναπηρίας μέχρι την αποκατάσταση ή τη θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη αναπηρίας. Εάν η προσωρινή αναπηρία επήλθε εντός 30 ημερολογιακών ημερών από τη λήξη της σύμβασης εργασίας ή τη διακοπή της ασφάλισης, το επίδομα καταβάλλεται για την περίοδο της ανικανότητας προς εργασία και για 30 ημέρες κατά το μέγιστο.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Για να θεμελιώνεται δικαίωμα σε παροχές, οι άδειες προσωρινής αναπηρίας πρέπει να εγκρίνονται μέσω **έγγραφου άδειας ασθένειας**. Το έγγραφο της άδειας ασθένειας εκδίδεται την ημέρα διαπίστωσης της αναπηρίας, ενώ η άδεια μπορεί να ξεκινά την προηγούμενη ημέρα, την ίδια ημέρα ή την ημέρα μετά την εξέταση. Στο έγγραφο της άδειας ασθένειας πρέπει να υποδεικνύεται η μορφή της ανικανότητας προς εργασία, η ανάγκη, ο τύπος θεραπείας και η διάρκεια της άδειας.

Το έγγραφο της άδειας ασθένειας πρέπει να υποβάλλεται στον εργοδότη ή ο εργοδότης πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με την ύπαρξή του αμέσως μετά την έκδοσή του και, σε κάθε περίπτωση, εντός δύο εργάσιμων ημερών το αργότερο. Η χορήγηση ή όχι της άδειας δεν εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια του εργοδότη, ο οποίος οφείλει να καταβάλει στον ασφαλισμένο το μέσο ακαθάριστο ημερομίσθιο για την πρώτη εργάσιμη ημέρα της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία.

Τα επιδόματα για τη δεύτερη και τις επακόλουθες ημέρες της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία υπολογίζονται και καταβάλλονται από το Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης σε τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύει ο ασφαλισμένος.

Μέχρι τα τέλη του 2011, η πρώτη, η δεύτερη και η τρίτη ημέρα της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία θα καταβάλλονται από τον εργοδότη σε ποσοστό 70% του μέσου ακαθάριστου μισθού. Από την τέταρτη ημέρα και έπειτα, το επίδομα χορηγείται από το Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης (NSII) σε ποσοστό 80% του μέσου ακαθάριστου μισθού.

Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ σχετικά με παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών μοιάζουν πολύ με τις διατάξεις για τις παροχές ασθένειας (βλ. ενότητες II και III)³. Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, εάν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε χώρα άλλη από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένοι για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, δικαιούστε συνήθως, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, υγειονομική περίθαλψη στη χώρα αυτή. Οι παροχές σε χρήμα καταβάλλονται συνήθως από τον οργανισμό στον οποίο είστε ασφαλισμένοι, ακόμη και αν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε άλλη χώρα.*

Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες, ο φορέας στον οποίο είστε ασφαλισμένοι πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την κάλυψη της ασφάλισης ασθένειας όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

³ Τα κείμενα σχετικά με «τα δικαιώματά σας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη» (η τέταρτη ενότητα κάθε κεφαλαίου) συντάσσονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Είναι κοινά για τους οδηγούς των διαφόρων χωρών, οπότε και δεν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των εθνικών συστημάτων που περιγράφονται στις προηγούμενες ενότητες. Κανένα μέρος του παρόντος οδηγού δεν πρέπει να θεωρείται ότι αντικατοπτρίζει τη θέση της εκάστοτε χώρας όσον αφορά το καθεστώς συντονισμού της ΕΕ σχετικά με τις αναφερόμενες σε αυτόν παροχές.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο ΙΧ: Οικογενειακά επιδόματα

Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;

Τα οικογενειακά επιδόματα και ορισμένες από τις παροχές μητρότητας λογίζονται ως οικογενειακές παροχές για τους σκοπούς του συντονισμού των κανονισμών της ΕΕ.

Τα οικογενειακά επιδόματα είναι παροχές σε χρήμα ή σε είδος οι οποίες χορηγούνται εφάπαξ ή σε μηνιαία βάση και στοχεύουν στην παροχή χρηματοοικονομικής στήριξης στις περιπτώσεις κύησης, τοκετού και ανατροφής παιδιών. Τα επιδόματα αυτά καταβάλλονται ως κατ'αποκοπή ποσά.

Οικογενειακά επιδόματα δικαιούνται οι ακόλουθες κατηγορίες προσώπων:

- έγκυες γυναίκες που είναι βουλγάρες πολίτες
- οικογένειες βούλγαρων πολιτών – για τέκνα που αναθρέφουν στο έδαφος της χώρας
- οικογένειες στις οποίες ο ένας γονέας είναι βούλγαρος πολίτης – για τέκνα με βουλγαρική υπηκοότητα τα οποία αναθρέφονται στο έδαφος της χώρας
- οικογένειες συγγενών ή θετές οικογένειες - για παιδιά που τίθενται υπό την κηδεμονία αυτών των οικογενειών δυνάμει του [νόμου για την προστασία των παιδιών](#)
- έγκυες γυναίκες – αλλοδαπές και οικογένειες αλλοδαπών που διαμένουν μόνιμα και αναθρέφουν τα παιδιά τους στη χώρα, εφόσον η θεμελίωση δικαιώματος σε αυτές τις παροχές προβλέπεται σε άλλη νομοθεσία ή διεθνή συνθήκη στην οποία έχει προσχωρήσει η Βουλγαρία.

Για τη θεμελίωση δικαιώματος σε οικογενειακά επιδόματα, το μέσο μηνιαίο εισόδημα ανά μέλος οικογένειας για τους προηγούμενους 12 μήνες πρέπει να είναι κατώτερο ή ίσο με το εισόδημα που καθορίζεται για τον σκοπό αυτό από τον νόμο για τον κρατικό προϋπολογισμό της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας για το αντίστοιχο έτος (350 BGN (179 ευρώ) το 2011). Το κριτήριο εισοδημάτων ισχύει μόνο για το μηνιαίο επίδομα τέκνων μέχρι την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και όχι μετά τη συμπλήρωση του 20ου έτους της ηλικίας τους, για το ειδικό επίδομα ανατροφής τέκνων ηλικίας κάτω του ενός έτους και για το ειδικό επίδομα τέκνων που είναι εγγεγραμμένα στην πρώτη τάξη του δημοτικού.

Τι καλύπτεται;

- Στα οικογενειακά επιδόματα περιλαμβάνονται:
- εφάπαξ επιδόματα κύησης
- εφάπαξ επιδόματα τοκετού
- εφάπαξ επιδόματα για την ανατροφή δίδυμων τέκνων μέχρι την ηλικία του ενός έτους
- εφάπαξ επιδόματα για την ανατροφή τέκνου ηλικίας κάτω του ενός έτους για μητέρες που είναι φοιτήτριες υπό καθεστώς πλήρους φοίτησης
- μηνιαία επιδόματα τέκνων μέχρι την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά όχι μετά τη συμπλήρωση του 20ού έτους της ηλικίας τους
- μηνιαία επιδόματα για την ανατροφή τέκνου ηλικίας κάτω του ενός έτους
- ειδικά επιδόματα για τέκνα εγγεγραμμένα στην πρώτη τάξη του δημοτικού

- ειδική βοήθεια για δωρεάν μετακινήσεις εσωτερικού μέσω τρένου και λεωφορείου για πολύτεκνες μητέρες
- μηνιαία επιδόματα για τέκνα ηλικίας κάτω των 18 ετών με μόνιμη αναπηρία, μέχρι την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά όχι μετά τη συμπλήρωση του 20ού έτους της ηλικίας τους.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;

Τα οικογενειακά επιδόματα τέκνων χορηγούνται από τις Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας (SAD) κατόπιν αίτησης μέσω εντύπου, η οποία εγκρίνεται από τον υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής. Η αίτηση πρέπει να συμπληρώνεται από τη μητέρα ή άλλο νόμιμο εκπρόσωπο του παιδιού.

Στις αιτήσεις για τη χορήγηση εφάπαξ επιδόματος τοκετού πρέπει να επισυνάπτονται τα ακόλουθα έγγραφα:

- πρωτότυπο πιστοποιητικό γέννησης του τέκνου για το οποίο ζητείται ενίσχυση
- αντίγραφα των πιστοποιητικών γέννησης όλων των τέκνων που γέννησε η μητέρα.

Το δικαίωμα θεμελιώνεται την ημερομηνία γέννησης του τέκνου, εκτός εάν τέθηκε στη φύλαξη εξειδικευμένου ιδρύματος για παιδιά. Η συγκεκριμένη παροχή μπορεί να ζητηθεί εντός τριών ετών από τα τέλη του μήνα κατά τον οποίο γεννήθηκε το τέκνο.

Οι αιτήσεις οικογενειακών επιδομάτων για τέκνα κάτω των 18 ετών πρέπει να περιλαμβάνουν:

- πιστοποιητικό του ακαθάριστου μηνιαίου οικογενειακού εισοδήματος για τους έξι ημερολογιακούς μήνες που προηγούνται του μήνα της αίτησης (για μισθωτούς εργαζόμενους ή δημόσιους λειτουργούς) στο οποίο υποδεικνύονται εισοδήματα από συντάξεις, επιδόματα και υποτροφίες
- επίσημη σχολική βεβαίωση εγγραφής του παιδιού στην οποία υποδεικνύεται ότι το παιδί είναι μαθητής και παρακολουθεί κανονικά τα μαθήματα.

Οι αιτήσεις μηνιαίων επιδομάτων για τέκνα κάτω του ενός έτους πρέπει να περιλαμβάνουν:

- πιστοποιητικό του ακαθάριστου μηνιαίου οικογενειακού εισοδήματος για τους έξι ημερολογιακούς μήνες που προηγούνται του μήνα της αίτησης
- αντίγραφο του πιστοποιητικού γέννησης του τέκνου.

Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινήσετε στην Ευρώπη

Τα χαρακτηριστικά και τα ποσά των οικογενειακών επιδομάτων ποικίλουν σημαντικά από το ένα κράτος στο άλλο*. It is therefore important for you to know which state is responsible for providing you with these benefits and what the conditions to entitlement are. You can find the general principles for determining the competent legislation at <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=el>.

Η χώρα που είναι υπεύθυνη για την καταβολή των οικογενειακών επιδομάτων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του επιδόματος.

Εάν μια οικογένεια δικαιούται επιδόματα βάσει της νομοθεσίας περισσότερων της μίας χώρων, λαμβάνει κατά κανόνα τα υψηλότερα ποσά των παροχών που προβλέπονται βάσει της νομοθεσίας μίας από τις χώρες αυτές. Με άλλα λόγια, η οικογένεια αντιμετωπίζεται ως εάν όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να διέμεναν και να ήταν ασφαλισμένα στη χώρα με την ευνοϊκότερη νομοθεσία.

Τα οικογενειακά επιδόματα δεν μπορούν να καταβάλλονται εις διπλούν για την ίδια περίοδο και για το ίδιο μέλος της οικογένειας. Υπάρχουν κανόνες προτεραιότητας σύμφωνα με τους οποίους προβλέπεται η αναστολή των παροχών από μία χώρα μέχρι του ποσού εκείνων που καταβάλλονται από τη χώρα που είναι κατά βάση αρμόδια για την καταβολή τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο X: Ανεργία

Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;

Κάθε πρόσωπο για το οποίο ο εργοδότης καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές ανεργίας καλύπτεται από ασφάλιση ανεργίας. Οι εργοδότες υποχρεούνται να καταβάλλουν εισφορές από την ημερομηνία που λαμβάνουν τη σύμβαση εργασίας, διαχείρισης ή ελέγχου.

Όσοι έχουν καταβάλει εισφορές στο Ταμείο ανεργίας επί τουλάχιστον 9 μήνες κατά τη διάρκεια των 15 μηνών που προηγούνται της λήξης της ασφάλισης δικαιούνται παροχές ανεργίας υπό την προϋπόθεση ότι:

- έχουν εγγραφεί ως άνεργοι στην Υπηρεσία απασχόλησης δεν τους έχει αναγνωρισθεί περίοδος ασφάλισης ούτε τους έχει χορηγηθεί σύνταξη γήρατος ή πρόωρη επαγγελματική σύνταξη
- δεν εργάζονται.

Τι καλύπτεται;

Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται:

- ενημέρωση σχετικά με θέσεις εργασίας
- βοήθεια για την ανεύρεση θέσης εργασίας
- παροχές και επιδόματα ανεργίας.

Τα επιδόματα ανεργίας καταβάλλονται για διάστημα 4 έως 12 μηνών, ανάλογα με τη συνολική περίοδο ασφάλισης του ενδιαφερόμενου, ως εξής:

- για ασφαλιστές αποδοχές έως και 3 ετών, τα επιδόματα καταβάλλονται για 4 μήνες
- για ασφαλιστές αποδοχές 3 έως 5 ετών τα επιδόματα καταβάλλονται για 6 μήνες
- για ασφαλιστές αποδοχές 5 έως 10 ετών τα επιδόματα καταβάλλονται για 8 μήνες
- για ασφαλιστές αποδοχές 10 έως 15 ετών τα επιδόματα καταβάλλονται για 9 μήνες
- για ασφαλιστές αποδοχές 15 έως 20 ετών τα επιδόματα καταβάλλονται για 11 μήνες
- για ασφαλιστές αποδοχές άνω των 25 ετών, τα επιδόματα καταβάλλονται για 12 μήνες.

Η ημερήσια αποζημίωση του επιδόματος ανεργίας αντιστοιχεί στο 60% του μέσου μισθού ή των μέσων ασφαλιστέων αποδοχών από τον οποίο ή τις οποίες παρακρατούνται οι εισφορές στο Ταμείο ανεργίας για τους 18 ημερολογιακούς μήνες που προηγούνται του μήνα διακοπής της ασφάλισης, και δεν πρέπει να είναι κατώτερη από ένα ελάχιστο ποσό. Το ελάχιστο ημερήσιο ποσό του επιδόματος ανεργίας καθορίζεται ετησίως από τον νόμο για τον προϋπολογισμό της δημόσιας ασφάλισης υγείας. Από την 1η Ιανουαρίου 2011 το ελάχιστο ημερήσιο ποσό του επιδόματος ανεργίας ανέρχεται σε 7,2 BGN (3,68 ευρώ).

Οι άνεργοι που αποχώρησαν οικειοθελώς από την εργασία τους ή απομακρύνθηκαν από την εργασία τους λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς λαμβάνουν το ελάχιστο επίδομα ανεργίας επί 4 μήνες.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;

Η παροχή ανεργίας χορηγείται κατόπιν αίτησης στην περιφερειακή μονάδα του Εθνικού ιδρύματος κοινωνικής ασφάλισης (NSII). Η αίτηση είναι αυστηρά προσωπική και πρέπει να υποβάλλεται βάσει της μόνιμης ή ισχύουσας διεύθυνσης κατοικίας. Η παροχή ανεργίας καταβάλλεται από την ημερομηνία διακοπής της ασφάλισης, εφόσον η αίτηση υποβάλλεται

εντός 3 μηνών από την ημερομηνία διακοπής της ασφάλισης. Εάν η αίτηση υποβληθεί μετά από αυτήν την ημερομηνία για απαράδεκτους λόγους, η παροχή καταβάλλεται για την καθοριζόμενη περίοδο μειωμένη κατά την περίοδο καθυστέρησης.

Οι παροχές ανεργίας καταβάλλονται από το Εθνικό ίδρυμα κοινωνικής ασφάλισης σε τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύει ο δικαιούχος.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Αρμόδιο για τη χορήγηση παροχών ανεργίας είναι συνήθως το κράτος μέλος στο οποίο απασχολείστε. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τους μεθοριακούς εργαζόμενους και άλλους διασυνοριακούς εργαζόμενους, οι οποίοι έχουν διατηρήσει τον τόπο κατοικίας τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο εργάζονται.

Περίοδοι ασφάλισης ή απασχόλησης που έχουν συμπληρωθεί σε άλλες χώρες της ΕΕ, καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης.

Εάν θέλετε να αναζητήσετε εργασία σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε υπό ορισμένες προϋποθέσεις να εξάγετε τις παροχές αυτές για ορισμένο χρονικό διάστημα*.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι

Πότε δικαιούστε επίδομα λόγω ελάχιστων πόρων;

Οι κοινωνικές παροχές σε χρήμα ή σε είδος συμπληρώνουν ή εξασφαλίζουν ένα εισόδημα που διασφαλίζει την κάλυψη των βασικών αναγκών διαβίωσης ή περιστασιακών αναγκών ατόμων και οικογενειών. Οι κοινωνικές παροχές παρέχονται σε άτομα που έχουν εξαντλήσει κάθε άλλη δυνατότητα αυτοσυντήρησης και βοήθειας από τους οικείους τους.

Παροχή σε μηνιαία βάση δικαιούνται άτομα ή οικογένειες το εισόδημα των οποίων ήταν τον προηγούμενο μήνα κατώτερο από ένα προκαθορισμένο διαφοροποιημένο ελάχιστο εισόδημα.

Τι καλύπτεται;

Το ποσό του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος καθορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο ως βάση για τον προσδιορισμό του ύψους των βοηθημάτων κοινωνικής πρόνοιας. Για το 2011 το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα ανέρχεται σε 65 BGN (33 ευρώ).

Τα άτομα και οι οικογένειες με χαμηλό εισόδημα δικαιούνται κοινωνικά βοηθήματα σε μηνιαία βάση, ειδικές παροχές κοινωνικής πρόνοιας για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών σε σχέση με μετακινήσεις, ασθένειες, ιατρική περίθαλψη στο εξωτερικό, στέγαση, κ.λπ. ή εφάπαξ παροχές κοινωνικής πρόνοιας για την κάλυψη έκτακτων αναγκών.

Επιπλέον, τα άτομα και οι οικογένειες με εισόδημα χαμηλότερο από ένα δεδομένο όριο μπορούν να λάβουν επίδομα θέρμανσης για διάστημα 5 διαδοχικών μηνών (από Νοέμβριο μέχρι Μάρτιο). Το ύψος του μηνιαίου επιδόματος θέρμανσης καθορίζεται από τον υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων;

Οι κοινωνικές παροχές χορηγούνται κατόπιν αίτησης που υποβάλλεται από τον έχοντα ανάγκη ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του. Το βοήθημα χορηγείται αφότου εξετασθούν οι ακόλουθες παράμετροι:

- το εισόδημα του αιτούντος ή της οικογένειας
- η περιουσιακή κατάσταση του αιτούντος
- η οικογενειακή κατάσταση του αιτούντος
- η κατάσταση της υγείας του αιτούντος
- τυχόν εργασιακές ή/και εκπαιδευτικές υποχρεώσεις
- ηλικία.

Οι κοινωνικές παροχές δεν υπόκεινται σε φόρους και τέλη.

Οι άνεργοι εργάσιμης ηλικίας που λαμβάνουν μηνιαίο επίδομα και δεν συμμετέχουν σε προγράμματα απασχόλησης υποχρεούνται να επιτελούν εργασία κοινωφελούς σκοπού για διάστημα 14 ημερών, επί 4 ώρες την ημέρα, στο πλαίσιο προγραμμάτων που διοργανώνονται από τη δημοτική διοίκηση για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, περιβαλλοντικών προγραμμάτων, προγραμμάτων οικιστικής ανάπτυξης και εξυγίανσης και άλλων προγραμμάτων κοινωφελών δραστηριοτήτων.

Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Ο συντονισμός των κανόνων της ΕΕ αφορά μόνο την κοινωνική ασφάλιση και όχι τις παροχές κοινωνικής πρόνοιας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη

Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;

Μακροχρόνιας περίθαλψης χρήζουν οι άνθρωποι που πάσχουν από ασθένειες ή αναπηρίες οι οποίες δεν τους επιτρέπουν να εκτελούν τις καθημερινές δραστηριότητες και οι οποίες είναι πιθανό να διαρκέσουν μακροπρόθεσμα. Όσον αφορά τους ηλικιωμένους, αυτό οφείλεται συνήθως στη μεγαλύτερη ευπάθεια που έχουν λόγω της γήρανσης ή των χρόνιων συνεπειών οξέων περιστατικών όπως το εγκεφαλικό, η πτώση ή η βαριάς μορφής αρθρίτιδα. Μακροχρόνιας περίθαλψης μπορεί να χρήζουν επίσης τα άτομα με νοητικές αναπηρίες. Η συνηθέστερη διαταραχή που πλήττει τους ηλικιωμένους είναι η νόσος Αλτσχάιμερ.

Στη Βουλγαρία, η μακροχρόνια περίθαλψη υπάγεται στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας. Ο τομέας της κοινωνικής ασφάλισης, ο οποίος βασίζεται στην καταβολή ανταποδοτικών εισφορών για μια σειρά κοινωνικών κινδύνων, δεν παρέχει επί του παρόντος κοινωνική προστασία για μακροχρόνια περίθαλψη.

Τι καλύπτεται;

Η μακροχρόνια περίθαλψη παρέχεται στο πλαίσιο ενός από τα ακόλουθα κρατικά προγράμματα:

- στους δικαιούχους σύνταξης που έχουν απολέσει άνω του 90% της ικανότητάς τους προς εργασία και χρειάζονται διαρκώς βοήθεια από τρίτους παρέχεται συμπλήρωμα σύνταξης για τη λήψη βοήθειας από τρίτους, το οποίο αντιστοιχεί στο 75% της κοινωνικής σύνταξης γήρατος.
- Το Εθνικό πρόγραμμα «Βοήθεια για τα άτομα με αναπηρία» παρέχει υπηρεσίες περίθαλψης εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος σε άτομα με αναπηρία ή σοβαρές παθήσεις. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ανέργους και τους προσφέρει θέσεις προσωπικού βοηθού ή κοινωνικού συνοδού. Οι προσωπικοί βοηθοί βοηθούν οικογένειες στις οποίες υπάρχει άτομο με αναπηρία το οποίο χρήζει διαρκούς φροντίδας. Οι κοινωνικοί συνοδοί βοηθούν άτομα με αναπηρίες ή σοβαρές παθήσεις, ασθενείς ή ανθρώπους που είναι μόνοι στις καθημερινές τους δραστηριότητες, οργανώνοντας τον χρόνο αναψυχής τους και διοργανώνοντας δραστηριότητες για την κοινωνική τους ένταξη. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό.
- Το πρόγραμμα «προσωπικού βοηθού», το οποίο υλοποιείται από τον Οργανισμό Κοινωνικής Πρόνοιας και τους δήμους, υποστηρίζει την κοινωνική ένταξη παιδιών με αναπηρία και ατόμων που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες, μέσω της παροχής μόνιμης φροντίδας που τους επιτρέπει να ανταποκρίνονται στις καθημερινές τους ανάγκες. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.
- Το πρόγραμμα «κοινωνικού συνοδού» και «κατ' οίκον βοηθού» χρηματοδοτεί σχετικές δραστηριότητες των δημοτικών αρχών και ΜΚΟ. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.
- Εξειδικευμένα ιδρύματα κοινωνικών υπηρεσιών που υπάγονται στον Οργανισμό Κοινωνικής Πρόνοιας παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες σε δομές τύπου οικοτροφείου για ανθρώπους που έχουν αποχωριστεί το οικείο τους περιβάλλον, όπως ορφανοτροφεία, ιδρύματα για ενήλικες με αναπηρία, ιδρύματα κοινωνικής, εκπαιδευτικής, επαγγελματικής αποκατάστασης, οίκοι ευγηρίας και άσυλα προσωρινής παραμονής.

Ο προσωπικός βοηθός φροντίζει ηλικιωμένους και παιδιά με σοβαρές αναπηρίες που χρειάζονται φροντίδα καθόλη τη διάρκεια της ημέρας. Πιθανοί δικαιούχοι της παροχής είναι:

- άτομα με μόνιμη αναπηρία τουλάχιστον 90% τα οποία χρειάζονται διαρκή φροντίδα και δικαιούνται βοήθεια από τρίτους
- παιδιά με μειωμένη ικανότητα κοινωνικής προσαρμογής κατά 50% τουλάχιστον, τα οποία δικαιούνται βοήθεια από τρίτους
- άτομα ή παιδιά που έχουν επιστρέψει στην οικία τους μετά από παραμονή σε ειδικά ιδρύματα για άτομα με αναπηρία.

Ο κοινωνικός συνοδός μπορεί να εργάζεται υπό καθεστώς ημιαπασχόλησης και αναλαμβάνει μόνο περιστατικά μέτριας σοβαρότητας συνοδεύοντας τον φροντιζόμενο στις κοινωνικές του εξόδους, στο κέντρο αποκατάστασης ή στον χώρο εργασίας, εάν ασκεί κάποια οικονομική δραστηριότητα. Πιθανοί δικαιούχοι της παροχής είναι:

- άτομα με μόνιμη αναπηρία τουλάχιστον 90%, για τα οποία έχει εγκριθεί η παροχή βοήθειας από τρίτους
- παιδιά με μειωμένη ικανότητα κοινωνικής προσαρμογής κατά 50% τουλάχιστον, τα οποία δικαιούνται βοήθεια από τρίτους
- άτομα με σοβαρές παθήσεις ή μόνα τα οποία δεν μπορούν να φροντίσουν τον εαυτό τους
- άτομα ή παιδιά που έχουν επιστρέψει στην οικία τους μετά από παραμονή σε ειδικά ιδρύματα για άτομα με αναπηρία.

Τα άτομα που δικαιούνται τις υπηρεσίες προσωπικού βοηθού αλλά και κοινωνικού συνοδού πρέπει να επιλέξουν τη μία μόνο εκ των δύο υπηρεσιών.

Οι κατ' οίκον βοηθοί επιτελούν απλές εργασίες φροντίδας και δεν χρειάζεται να έχουν ειδικά προσόντα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;

Συμπλήρωμα για βοήθεια από τρίτους

Η δυνατότητα θεμελίωσης δικαιώματος σε συμπλήρωμα για βοήθεια από τρίτους αξιολογείται από την αρμόδια επιτροπή εμπειρογνομόνων ιατρών (TEMB) ή την εθνική επιτροπή εμπειρογνομόνων ιατρών (NEMB). Οι επιτροπές αποφαινόμενες για το εάν το άτομο δεν είναι σε θέση να φροντίσει τον εαυτό του και χρειάζεται τη βοήθεια τρίτου. Για να λάβετε συμπλήρωμα για βοήθεια από τρίτους πρέπει να υποβάλετε τα ακόλουθα έγγραφα:

- έντυπο αίτησης
- απόφαση της TEMB με όλα τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με την ιατρική κατάσταση του δικαιούχου, τον βαθμό ανικανότητας προς εργασία και στοιχεία σχετικά με την περίοδο θεμελίωσης του δικαιώματος στο συμπλήρωμα
- απόφαση της ιατρικής επιτροπής της περιφερειακής μονάδας του Εθνικού ιδρύματος κοινωνικής ασφάλισης (NSII).

Παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες

Όσοι επιθυμούν να επωφεληθούν των κοινωνικών υπηρεσιών πρέπει να υποβάλουν γραπτή αίτηση αντιστοίχως:

- στον Διευθυντή της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας - για κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχονται από το κράτος

- στον Δήμαρχο του οικείου Δήμου - για κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχονται από τις δημοτικές αρχές
- στον φορέα διαχείρισης – εάν ο πάροχος της υπηρεσίας είναι φυσικό πρόσωπο που υπάγεται στον νόμο περί επιχειρήσεων ή νομικό πρόσωπο.

Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης υπάγονται επίσης στους κανόνες της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης, όπως οι παροχές ασθενείας. Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε χρήμα καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα*.

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε είδος χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα ωσάν να ήσαστε ασφαλισμένος στη χώρα αυτή.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι

Λεπτομερείς πίνακες σχετικά με τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στη Βουλγαρία και σε άλλα κράτη μέλη παρέχονται από τον δικτυακό τόπο του MISSOC:

Για ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης που αφορούν περισσότερες από μία χώρες της ΕΕ, μπορείτε να αναζητάτε τον φορέα με τον οποίο επιθυμείτε να επικοινωνήσετε στον κατάλογο φορέων που διατηρεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διατίθεται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>

Εθνική υπηρεσία εσόδων

52, Κνιάζ Dondukov, Blvd.
1000 Sofia, Bulgaria
τηλέφωνο: (+359 2) 9859 3037
Ηλ. ταχ.: infocenter@nra.bg
www.nra.bg

Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης

1303 Sofia
62-64 Alexander Stamboliiski Blvd.
τηλ. : (+359 2) 926 10 10
Ηλ. ταχ.: noi@nssi.bg
www.noi.bg

Εθνικό ταμείο ασφάλισης υγείας

1407 Sofia
1 Krichim Street
Πληροφορίες για το κοινό: τηλ. : (+359) (0) 800 14 800 - εθνική τηλεφωνική γραμμή
www.nhif.bg

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής

Sofia 1051
2 Triaditsa Street
τηλ.: (+359 2) 8119 443, φαξ: (+359 2) 988 44 05; 986 13 18
Ηλ. ταχ.: mlsp@mlsp.government.bg
www.mlsp.government.bg

Επιτροπή Χρηματοοικονομικής Εποπτείας

1303 Sofia
33 Shar Planina Street
τηλεφωνικό κέντρο: (+359 2) 94 04 999
κέντρο Τύπου: (+359 2) 94 04 582, φαξ: (+359 2) 829 43 24
Ηλ. ταχ.: bg_fsc@fsc.bg
www.fsc.bg

Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικού χαρακτήρα παροχές σε χρήμα

Ορισμένες παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οι λεγόμενες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα⁴, παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου. Οι παροχές αυτές σε χρήμα δεν μπορούν επομένως να «εξαχθούν» σε περίπτωση εγκατάστασής σας σε άλλη χώρα της Ευρώπης, ακόμη και αν εξακολουθείτε να είστε ασφαλισμένος στη Βουλγαρία.

Οι ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές για τη Βουλγαρία είναι οι ακόλουθες:

- Η κοινωνική σύνταξη γήρατος (άρθρο 89 του Κώδικα Κοινωνικής Ασφάλισης)
- Το εφάπαξ επίδομα κύησης (άρθρο 5α του νόμου για τα οικογενειακά επιδόματα τέκνων)
- Οι παροχές διατροφής που χορηγούνται από το κράτος δυνάμει του άρθρου 92 του οικογενειακού κώδικα.

⁴ Βλ. παράρτημα Χ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 988/2009.